

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาถือว่าเป็นทศวรรษแห่งการพัฒนา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนี้ ในด้านหนึ่งก็เข้าไปเพื่อการสร้างสรรค์ ที่จะทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และอีกด้านหนึ่งก็มีผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น จนเกิดเป็นภัยอันตรายที่คุกคามการอยู่รอดของมนุษยชาติและสิ่งมีชีวิต รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งนับวันก็จะสูญสลายไป เพราะการกระทำของมนุษย์

มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและความสัมพันธ์ต่อกันอย่างลึกซึ้ง จนแยกออกจากกันได้ยาก หรือแทบจะแยกออกจากกันโดยเด็ดขาดไม่ได้ อีกทั้งมนุษย์ก็จัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ของมนุษย์ที่อาจทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลย้อนกลับมาถึงการดำรงชีวิตของมนุษย์เองด้วย (กุณฑรีย์ ศรีพงศ์พันธ์, 2527) รวมทั้งปัจจัยในการดำรงชีวิตของมนุษย์ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค สิ่งเหล่านี้ได้มาจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีดิน น้ำ อากาศและป่าไม้ เป็นแหล่งกำเนิดของปัจจัยดังกล่าว แต่เนื่องจากปัจจุบันเกิดปัญหาเกี่ยวกับดินขาดธาตุอาหาร น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ และป่าไม้ถูกทำลาย จึงส่งผลกระทบต่อปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตมิใช่เพียงพอหรือด้อยคุณภาพ ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยตรง ปัญหาเหล่านี้ เป็นปัญหาจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เป็นปัญหาที่จะทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งที่ทุกคน ควรจะได้เรียนรู้และตระหนักถึงปัญหา พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน เพื่อความอยู่รอดของสังคมในอนาคต

ในประเทศไทยได้ประสบผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ จากการ
 สรุปลสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย พ.ศ. 2536 พบว่า ประชาชน 6-10 ล้านคน
 หรือประมาณ 1 ล้านครัวเรือนเศษ ประสบปัญหาภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำกิน น้ำใช้ และ
 ส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียง (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2536) และจากการวิจัยคุณภาพ
 น้ำทะเลบริเวณหาดพัทยา พ.ศ. 2534 (สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยบูรพา,
 2534) ได้ตรวจพบว่า ค่าเฉลี่ยโคลีฟอร์มแบคทีเรียในน้ำทะเลเกินมาตรฐาน ตรวจพบ
 240,000 MPN/100 มิลลิลิตร ซึ่งปกติไม่ควรเกิน 1,000 MPN/100 มิลลิลิตร นอกจากนี้
 การสรุปผลการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศ ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลต่าง ๆ
 ทั่วประเทศ พ.ศ. 2532-2535 พบปัญหาอากาศเสียมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.30
 โดยเฉพาะก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ที่เกิดจากควันรถ (กระทรวงสาธารณสุข, 2535) ส่วน
 ปัญหาเกี่ยวกับเสียง หนูเหี้ยม เมาภีร์คิน และคณะ (2534) พบว่า จากการตรวจสอบสภาพ
 ของตำรวจจราจรกองบัญชาการตำรวจนครบาล เมื่อปี พ.ศ. 2533 จำนวน 1,742 คน
 พบว่าการได้ยินของหูผิดปกติไปร้อยละ 22.45 ปอดและสมรรถภาพของปอดลดลง นอกจากนี้
 ปัญหามลพิษจากขยะปนเปื้อน ของเสียจากสารพิษที่เป็นอันตรายที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรง
 เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน และจากการรายงานแผนการ
 จัดการของเสียอันตราย โดยสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2534) ได้
 คาดการณ์ปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2535
 มีประมาณ 1.28 ล้านตัน/ปี และในปีพ.ศ. 2539 จะเพิ่มขึ้นเป็น 2.2 ล้านตัน/ปี ของเสีย
 จำนวนร้อยละ 80 เกิดจากอุตสาหกรรม ร้อยละ 6.1 เกิดจากพาณิชย์กรรม ร้อยละ 6
 เกิดจากสถานพยาบาล ร้อยละ 5.9 เกิดจากกิจการเดินเรือ ร้อยละ 6 เกิดจากชุมชน
 ร้อยละ 0.9 เกิดจากการเกษตร และร้อยละ 0.6 เกิดจากบริการอื่น ๆ (กระทรวง
 วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, 2535)

การที่มนุษย์นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เพื่อเสริมสร้างความเจริญด้านวัตถุเพื่อ
 ความสุขสบายในการอยู่อาศัย ทำให้เกิดปัญหาการทาลายป่าไม้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม
 เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาการร่อยหรอของป่าไม้ ปัจจุบันในประเทศไทยพื้นที่ป่าไม้เหลือ

เพียง 89.6 ล้านไร่ หรือ ร้อยละ 27.9 ของพื้นที่ทั่วประเทศ ตามหลักสากลพื้นที่ป่าไม้ควรเป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้จากการสำรวจยังพบว่า มีสัตว์ป่ามากกว่า 50 ชนิด ในประเทศกำลังพัฒนา มีการบุกรุกป่าสงวน เพื่อพัฒนาเมือง การสร้างสนามกอล์ฟ เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม และมีการบุกรุกป่าชายเลนเพื่อใช้ในกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้แนวปะการังซึ่งเป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำนานาชนิดก็ถูกทำลายด้วย รวมทั้งแร่ธาตุที่นำมาใช้ในการอุตสาหกรรมและการผลิตพลังงานไฟฟ้า เช่น ดีบุก ลิแกนด์ ด่านดิน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติก็ถูกนำมาใช้อย่างไม่ประหยัดทำให้เกิดการขาดแคลน จากผลกระทบของทรัพยากรที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ (วัฒนา เต้าทอง, 2535)

ปัญหาลิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นปัญหาที่ทราบสาเหตุของปัญหาและสามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ ระบุ สาคริก (2535) ได้กล่าวว่า "การที่มนุษย์มีพฤติกรรมทำลายธรรมชาติย่อมหมายถึงการทำลายเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง การแก้ไขปัญหาคือการใช้อำนาจจับกุม หรือออกกฎหมายบังคับ อาจทำให้เกิดการต่อต้านและส่งผลต่อการทำลายลิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น" ดังนั้นหากแต่ละคนแสดงออกซึ่งความตระหนักและความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาด้วยความตั้งใจ ปัญหาการทำลายลิ่งแวดล้อมย่อมจะลดน้อยลง

การแก้ปัญหาลิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์นั้นจึงต้องแก้ไขด้วยตัวของมนุษย์เอง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพลิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กำหนดบทบาทให้ประชาชนและองค์กรเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อม โดยให้มีโอกาสเรียกร้องให้ผู้ทำลายลิ่งแวดล้อมต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหาย (กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และลิ่งแวดล้อม, 2535) พระราชบัญญัติข้อนี้จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวของประชาชนที่ตระหนักถึงปัญหาลิ่งแวดล้อม หรือใกล้ชิดปัญหามีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อมได้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังมีมาตรการต่าง ๆ ที่จะใช้แก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อม เช่น การกำหนดมาตรฐานคุณภาพลิ่งแวดล้อม การวางแผนการใช้ทรัพยากร การส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลิ่งแวดล้อมศึกษา และวิจัย วีระพัฒนานนท์ (2530) ได้กล่าวว่า "มาตรการที่สามารถแก้ปัญหาลิ่งแวดล้อมได้อย่างถาวร คือ การศึกษา เพราะการศึกษาในเรื่องลิ่งแวดล้อมจะช่วยให้บุคคล คิดตัดสินใจ ในการแก้ปัญหาร่วมกันได้อย่างถูกต้อง"

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักของแผนไว้ข้อหนึ่ง คือ "เร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ" และเพื่อเป็นการบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงได้กำหนดแนวทางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิต โดยพัฒนาคุณภาพประชากรด้วยการจัดให้มีการศึกษาลดอคิวิตทั้งในและนอกระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนสามารถปรับสภาพของคนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ก็ได้กำหนดทิศทางในการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาประเทศจึงได้มีนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ เป็นผู้ใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดเพื่อรักษาความสมดุลย์ในธรรมชาติโดยได้มีมาตรการ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนให้ปรับปรุงเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน ปลุกฝังจิตสำนึกให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจนเป็นนิสัย รวมทั้งให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น และประเทศ

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า วิธีการศึกษาเป็นวิธีที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างถาวร ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดคือ ครู ซึ่งวิทยาลัยครูนับว่ามีบทบาทสำคัญที่จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ เพราะเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ตลอดจนรูปแบบการปฏิบัติที่ดีแก่ประชาชน รวมทั้งเป็นแหล่งผลิตนักศึกษาวิทยาลัยครูออกไปสอนนักเรียนยังโรงเรียนต่าง ๆ อีกด้วย นิรมล กลิ่นหอม (2534) ได้กล่าวว่า "แม้ว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมจะได้เตรียมไว้เป็นอย่างดี แต่ถ้าครูที่สอนไม่ได้รับการฝึกให้เป็นผู้มีความรู้ ความตระหนัก และเกิดพฤติกรรมที่ดีในสิ่งแวดล้อมแล้ว ย่อมส่งผลกระทบถึงการพัฒนาของมวลมนุษยชาติ และเป็นการยากที่จะจัดการสิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จได้"

กรมการฝึกหัดครูได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมจึงได้บรรจุกลุ่มวิชาสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โดยนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จะเรียนกลุ่มวิชาสิ่งแวดล้อม เป็นวิชาบังคับของนักศึกษาวิชาเอกในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูทุกสาขาวิชา โดยมีหลักการเพื่อ "ผลิตครูที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ เจตคติ มีการปฏิบัติที่จะพัฒนาชีวิตและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศ" (กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู, 2535) ดังนั้นการที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาวิทยาลัยครูได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม อาจารย์ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีลักษณะของครูที่ดีตามที่สังคมต้องการจากการสำรวจของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2528 (มิตรครู, 2535) พบว่า "สังคมต้องการครูที่ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมที่ทันสมัยนอกเหนือไปจากวิชาที่สอนด้วยและต้องการให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนตลอดเวลา เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ครูที่ไม่ได้สอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมก็ควรสนใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย" นอกจากนี้ สุรศักดิ์ หลามมาลา (2535) ก็ได้กล่าวว่า "นักเรียนมิได้เรียนเฉพาะวิชาการจากครูเท่านั้น หากแต่จะเลียนแบบพฤติกรรมของครูด้วย นั่นคือครูเป็นเนื้อหาของบทเรียนไปด้วย"

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูก็ได้เห็นความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ครูทุกคนควรมีความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงได้จัดตั้งโครงการพัฒนาบุคลากรสิ่งแวดล้อม กรมการฝึกหัดครู พ.ศ. 2533-2535 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อให้นักครูมีจิตสำนึกที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการอนุรักษ์ การใช้ และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อให้นักวิทยาลัยครูเป็นศูนย์เครือข่ายข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมประจำท้องถิ่น เป็นแหล่งวิทยากรแก่บุคคลทุกระดับ (รายงานการดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรสิ่งแวดล้อม กรมการฝึกหัดครู พ.ศ. 2533-2535)

ดังนั้น เมื่อมีการจัดโครงการพัฒนาบุคลากรสิ่งแวดล้อมขึ้น ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการที่จะช่วยแก้ไข ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้

ความสามารถ มีความเข้าใจ เป็นที่ปรึกษา สามารถให้ความกระจ่าง เสนอแนะแนวทาง แก้ไขใน เรื่องปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมีพฤติกรรมการปฏิบัติ เป็นตัวอย่างแก่นักศึกษา ประชาชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม ถึงแม้ว่าครูทุกคนจะไม่ได้ เข้าร่วมโครงการพัฒนา บุคลากรสิ่งแวดล้อมก็ตาม ครูก็จำเป็นต้องมีบทบาทในการปรับปรุงการเรียนการสอน รวมไปถึงปรับปรุงตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวอยู่เสมอ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษามโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู เพื่อนำมา เป็นแนวทางในการส่งเสริม คุณภาพการศึกษา และเพื่อป้องกัน ปรับปรุง แก้ไขคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่จะมีผลกระทบต่อ ส่วนรวมต่อสุขภาพส่วนบุคคล รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนร่วมพัฒนาการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เหลือน้อยอย่างประหยัด เพราะครูเปรียบเสมือนแม่พิมพ์ของชาติ ที่จะนำความรู้ ถ่ายทอดวิทยาการต่าง ๆ ที่ทันสมัย และปลูกฝังแนวความคิดความรู้ ความ เข้าใจ มวลประสพการณ์ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้แก่ศิษย์ โดยเฉพาะแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูที่จะต้องจบออกมา เป็นครูที่ดีต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ใน วิทยาลัยครู
2. เพื่อ เปรียบเทียบมโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ ชายและอาจารย์หญิง ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

มโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2535 โดยศึกษาเฉพาะอาจารย์ที่ไม่ได้สอนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่ อาจารย์ชาย และอาจารย์หญิงในวิทยาลัยครู
 - 2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ มโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู
3. แบบสอบถามมโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมเนื้อหาต่อไปนี้
 - 3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านการให้ความรู้ และการมีส่วนร่วม
 - 3.2 มโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ อากาศและพลังงาน
 - 3.3 มโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ พลังงาน เสียง สารพิษ และขยะมูลฝอย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างคือ เป็นตัวแทนของอาจารย์ที่ไม่ได้สอนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ถือว่าเป็นข้อมูลที่อาจารย์ในวิทยาลัยครูตอบด้วยความตั้งใจ เต็มใจ ตรงกับความ เป็นจริงและถือว่าคำตอบ เป็นข้อมูลที่ เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

มโนทัศน์ หมายถึง แนวความคิด ซึ่งแสดงถึง ความรู้ ความเข้าใจ และ มวลประสบการณ์ที่ทั้งปวงที่อาจารย์ได้รับแล้ว สรุปลงเป็นความคิดขั้นสุดท้ายของอาจารย์ใน วิทยาลัยครูในเรื่อง เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากคะแนนสอบมโนทัศน์เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การปฏิบัติ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ที่มี ต่อสถานการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากคะแนนรวมของแบบวัด การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ที่ไม่ได้สอนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยครู
สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์ สร้างขึ้น ศึกษาปัญหาที่เกิดจากดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ เสียง พลังงาน สารพิษ และขยะมูลฝอย

วิทยาลัยครู หมายถึง วิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวง ศึกษาธิการ จำนวน 36 แห่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย